MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN KESKUKSEN TOIMINTASUUNNITELMA 2027

LUONNOS

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

Sisällys

1. Johdanto 3
2. Maa- ja kotitalousnaisten strategia 2026–2030 3
3. Strategiakauden 2026–2030 teemat 5
4. Teemakohtaiset toimenpiteet 2027 7
5. Viestintä 15
6. Koti ja maaseutu -lehti 16

Kannen valokuvat: Kati Laszka, Martina Motzbäuchel, Sini Anttila-Rauhanen ja Katja Lappalainen

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

1. Johdanto

Vuosi 2027 on Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:n (MKN Keskus) 34. toimintavuosi rekisteröityneenä yhdistyksenä. Perustamisvuosi on 1933. Maa- ja kotitalousnaisten Keskus on yleishyödyllinen yhdistys, joka toimii valtakunnallisen Maa- ja kotitalousnaisten (MKN) järjestön keskusjärjestönä. MKN:n piirikeskuksia on seitsemän ja alueellisia paikallisyhdistyksiä noin 750.

Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen toimintaa johtaa hallitus, johon kuuluu puheenjohtajan lisäksi viisi muuta varsinaista jäsentä sekä heille valitut varajäsenet.

Keskuksen palveluksessa on toiminnanjohtaja, kehitysjohtaja (maiseman- ja luonnonhoidon palvelut, toiminnanjohtajan varahenkilö), kehityspäällikkö (ruoka-, ravitsemus- ja kotitalousneuvonta), viestintäpäällikkö sekä Koti ja maaseutu -lehden toimituspäällikkö.
MKN Keskus julkaisee Koti ja maaseutu -aikakauslehteä. Keskuksen toiminnanjohtaja toimii lehden päätoimittajana. Lehden toimitus ostetaan ulkopuoliselta toimijalta.

2. Maa- ja kotitalousnaisten strategia 2026–2030

MKN Keskuksen toimintasuunnitelma 2027 pohjautuu Maa- ja kotitalousnaisten järjestön strategiaan, joka ulottuu vuoteen 2030.

Maa- ja kotitalousnaiset on valtakunnallinen ja kansainvälisesti linkittynyt asiantuntijajärjestö, jonka toiminnan keskiössä on ruoka- ja ravitsemusosaamisen vahvistaminen, maiseman- ja luonnonhoidon kehittäminen, yrittäjyyden tukeminen ja järjestötoiminta.

Missiomme on, että MKN on maaseudun aktiivinen kehittäjä ja yhteisen keskustelun rakentaja.

Yhdistävä tekijä: Toimimme aktiivisessa yhteistyössä maaseudun kestävyyskysymysten edistämiseksi eri sidosryhmien kanssa. Edistämme rakentavaa vuoropuhelua ja lievennämme erilaisia vastakkainasetteluja.

Tutkimustiedon jalkauttaja: Sovellamme tutkimustietoa yhdessä eri toimijoiden kanssa ja kehitämme ratkaisuja, jotka tukevat maaseudun elinvoimaa ja kestävää kehitystä. Kehitämme asiantuntijoidemme osaamista, tiedonvaihtoa ja yhdessä oppimista.

Myönteinen uudistaja: Olemme maaseudun kestävyysmurroksen edelläkävijä ja tiedollinen tiennäyttäjä. Teemme rohkeita avauksia, perinteitä kunnioittaen ja toimimme yhteiskunnan myönteisenä uudistajana kohti kestävämpää Suomea.

Strategian toteuttamiseksi järjestömme tarjoaa ihmisille konkreettisia työkaluja, joiden avulla he pystyvät vaikuttamaan omaan lähiympäristöönsä ja siten vahvistamaan elinvoimaisuutta sekä hyvinvointia laajemmin.

Visio 2040

Maaseudun puolesta – kestävästi ja yhdessä

Maa- ja kotitalousnaisten tahtotilana on olla elinvoimainen, uudistuva ja haluttu kumppani maaseudun kehittämisessä sekä kestävän arjen, ympäristön, yrittäjyyden, yhteisöllisyyden ja turvallisuuden tunteen edistäjä. Tahdomme vahvistaa järjestön taloudellista kestävyyttä ja toimintamahdollisuuksia monipuolisella rahoituksella sekä strategisilla kumppanuuksilla.

Strategiakaudellemme 2026–2030 on nimetty seuraavat neljä teemaa, joita tulevina vuosina painotamme ja joiden alle toimenpiteet pääsääntöisesti keskittyvät:

- Suomalaisen ruoan menestystarinat
- Ilmastomyönteinen ja kestävä yhteiskunta
- Monimuotoinen ympäristö
- Paikallisuus voimavarana

Vuoden 2027 toiminnassa keskitymme ihmisten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämiseen. Tämä tarkoittaa muun muassa:

- toimialojamme koskevan tutkimustiedon esille tuomiseen helposti ymmärrettävässä muodossa
- eri ikäisten ravitsemussuositusten jalkauttamista kuluttajille eri tavoin.
- kulttuuri- ja vesiympäristön hoitoon sekä luonnon monimuotoisuuden edistämiseen huomioiden samalla ilmastonmuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen merkitys
- yhteisöllisyyden vahvistaminen järjestötyössämme sekä laajemmin kansalaisten parissa
- varautumisen, ennakoinnin ja omavaraistalouden tärkeyden painottamista osana kokonaisturvallisuuden hallintaa.

Järjestön toimintaan sisältyy kestävyyden kaikki osa-alueet, niin taloudellisen, sosiaalisen, kulttuurisen kuin ekologisen kestävyyden näkökulmasta. Syksyllä 2024 hyväksytyt kestävän kehityksen linjaukset ohjaavat järjestön toimintaa.

Järjestö tekee vaikuttavaa sidosryhmätyötä niin valtakunnallisella kuin alueellisella tasolla. MKN Keskus on verkostoitunut ja jäsenenä lukuisissa työryhmissä ja neuvottelukunnissa. Jatkamme myös kansainvälisen yhteistyön edistämistä.

Jatkuva oppiminen ja kouluttautuminen ovat asiantuntijajärjestössä ensiarvoisen tärkeää. Vuoden aikana järjestämme koulutusta asiantuntijoillemme ja kannustamme heitä osallistumaan muiden järjestämiin info- sekä koulutustilaisuuksiin. Paikallisyhdistyksille järjestämme neuvontaa ja koulutustilaisuuksia toimintamme teemoihin liittyen. Koulutustilaisuudet, neuvontatyö ja tapahtumat kohdentuvat enenevässä määrin teemakokonaisuuksista kiinnostuneelle, laajalle yleisölle. Rakennamme kestävää, osaavaa ja osallistavaa yhteiskuntaa, jossa kansalaisilla on aktiivinen rooli kestävän yhteiskunnan rakentamisessa. Vuonna 2025 valmistunut järjestön strategia ohjaa kaudelle 2026–2030.

MKN:n strategian ja toimintavuoden 2027 suunnittelussa on huomioitu opetus- ja kulttuuriministeriön strategia 2030, Opetushallituksen strategia 2026–2027 sekä yleiset perusteet myönnettäville avustuksille.

Maa- ja kotitalousnaiset vahvistavat ihmisten osaamista, toimintakykyä ja mahdollisuuksia vaikuttaa omaan elämäänsä, yhteisöihinsä ja ympäristöönsä. Tutkittuun tietoon, käytännön osaamiseen ja vastuulliseen toimintaan perustuen rakennamme kestävää ja uudistuvaa yhteiskuntaa.

Toimintaympäristömme muuttuu nopeasti. Ilmastonmuutos ja luontokato, väestörakenteen muutokset, alueellinen eriytyminen, kansainvälistyminen sekä teknologian, digitalisaation ja tekoälyn kehitys vaikuttavat ihmisten arkeen, elinkeinoihin ja yhteisöihin. Samalla arvot, asenteet ja tavat osallistua muuttuvat. Nämä muutokset haastavat myös Maa- ja kotitalousnaisia uudistamaan toimintaansa ja löytämään uusia tapoja tavoittaa ja osallistaa ihmisiä.

Digitalisaatio tarjoaa uusia mahdollisuuksia tiedon jakamiseen, verkostoitumiseen, oppimiseen ja osallistumiseen paikasta riippumatta. Hyödynnämme teknologian mahdollisuuksia ihmislähtöisesti ja vastuullisesti, kasvokkaisen kohtaamisen ja yhteisöllisyyden merkitystä unohtamatta.

Toiminnallamme haluamme vahvistaa ihmisten hyvinvointia, kestävyysosaamista, osallisuutta ja tulevaisuudenuskoa. Edistämme yhteisöjen elinvoimaa ja ihmisten valmiuksia toimia muuttuvassa maailmassa. Kulttuurinen moninaisuus, kansainvälisyys ja erilaiset näkökulmat ovat meille voimavara, joka rikastaa yhteisöjä ja auttaa rakentamaan avointa, kestävää ja uudistuvaa yhteiskuntaa.

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

3. Strategiakauden 2026–2030 teemat

TEEMA 1. SUOMALAISEN RUOAN MENESTYSTARINAT

Ruoka ja ruokakulttuuri kytkeytyvät tiiviisti koko ruokajärjestelmään – ruoantuotantoon, raaka-aineisiin, jalostukseen, alueellisiin ruokiin ja juomiin sekä ruokatottumuksiin ja ruokailutapoihin. Suomea, suomalaista maaseutua ja eri vuodenaikoja ajatellen meillä on ruokakulttuurissa monia erityispiirteitä ja ylpeyden aiheita. Näitä ovat esim. erilaiset nimisuojatuotteet, kalan savustaminen, metsän antimet, suomalaisen ruoan puhtaus, erilaiset (uudet) viljelykasvit sekä niistä jalostetut tuotteet.

Ruokaa, ruokajärjestelmää ja ruokakulttuuria on tarkasteltava monista näkökulmista ja yhteyksistä käsin. Suomessa tuotetaan kansainvälisestikin huippulaatuista ruokaa, mutta emme ole onnistuneet brändäämään ruoka- ja elintarviketuotantoamme riittävästi. Myös kouluruokailu on suomalainen menestystarina, joka herättää kiinnostusta maailmalla, mutta kotimaassa sitä ei arvosteta ansaitulla tavalla.

Kaupungistumisen myötä ruoan tuottajat ja kuluttajat ovat etääntyneet toisistaan. Siksi tarvitaan luottamusta, läpinäkyvyyttä ja aitoa vuoropuhelua. Sosiaalinen media tarjoaa tähän tärkeän kanavan ja mahdollisuuden tuoda tuottajat ja kuluttajat lähemmäs toisiaan.

Tahtotilamme on, että Suomi tunnetaan laadukkaasta ja herkullisesta ruoasta – ja että ruoantekijöitä arvostetaan. Ruokaneuvonnan keskeisenä tehtävänä on tuoda esiin ruokakulttuurin monimuotoisuus perinteitä kunnioittaen, edistää terveellisiä ruokavalintoja sekä vahvistaa ruoanlaiton yhteisöllisiä hyvinvointivaikutuksia. Yhteistyö eri toimijoiden kanssa on olennainen osa tätä työtä. MKN toteuttaa yhdessä sidosryhmiensä kanssa useita valtakunnallisia hankkeita, kampanjoita ja tapahtumia.

Strateginen tavoite: Lisäämme tietoisuutta suomalaisesta ruoasta ja nostamme sen arvostusta kuluttajien, yrittäjien ja sidosryhmien keskuudessa.

Suomalaisen ruoan menestystarinat-teemalla mm:

- Toimimme aktiivisesti suomalaisen ja paikallisen ruokakulttuurin puolesta
- Arvostamme, tuomme esille ja tuemme suomalaisen ruoka-alan tekijöitä ja toimijoita
- Edistämme ymmärrystä ruoan tuotannosta ja sen reitistä pellolta pöytään
- Vahvistamme ruokakasvatuksella kaikenikäisten ruoka- ja ravitsemusosaamista

TEEMA 2. ILMASTOMYÖNTEINEN JA KESTÄVÄ YHTEISKUNTA

Ilmastonmuutos on vakavin ihmiskuntaa koskaan kohdannut ympäristöongelma. Vaikka ilmastonmuutoksen torjunta pitkälti vaatii kansainvälisiä sekä kansallisia päätöksiä, on tärkeää, että myös jokainen meistä osallistuu ilmastonmuutoksen hillitsemiseen.

Yhteiskunnan kestävyyden vahvistaminen on läpileikkaavana tavoitteena kaikessa Maa- ja kotitalousnaisten toiminnassa. Tavoitteena on osoittaa kansalaisille konkreettisia keinoja, joilla jokainen voi omalla toiminnallaan osallistua tähän työhön. Ruoka-, ravitsemus- ja kotitalousneuvonnassa muun muassa painotetaan kasvisten ja kalan käytön lisäämistä. Toiminnassa huomioidaan pohjoismaiset ravitsemussuositukset sekä niiden pohjalta laaditut kansalliset suositukset.

Kuluttajia ohjataan suosimaan lähi- ja luomutuotteita sekä mahdollisuuksien mukaan lisäämään omavaraisuutta. Ruokahävikin vähentäminen on ruokaneuvonnan ydintoimintaa. Yhä useampi MKN Yrityspalveluiden asiakas huomioi kestävän kehityksen omassa liiketoiminnassaan. Maisemapalvelut kehittävät ja hyödyntävät erilaisia yhteistyötoimintaverkostoja ja -malleja ympäristön hoidon kehittämiseksi. Muuttuvaan ilmastoon ja äärisääolosuhteisiin sopeutuminen huomioidaan mm. järjestön varautumistyössä.

Osaava ja osallistuva kansalainen on keskeinen osa kestävää yhteiskuntaa. Jo usean vuoden jatkuneet yhteiskunnalliset haasteet ovat osoittaneet, että ihmisten varautumisessa ja arjen hallinnassa on puutteita. Yhdessä muiden neuvontajärjestöjen kanssa me maa- ja kotitalousnaiset lisäämme varautumis- ja kokonaisturvallisuutta vahvistavaa neuvontaa kaikille kansalaisille.

Strateginen tavoite: Vahvistamme osaamista ja ymmärrystä ilmasto- ja kestävyysvaikutuksista

Ilmastomyönteinen ja kestävä yhteiskunta -teemalla mm:

- Tuotamme neuvoja ja työkaluja kestävän yhteiskunnan rakentamiseen
- Edistämme vastuullista toimintaa ja viestimme siitä
- Lisäämme tiedon saatavuutta ja kannustamme kestävän ja ilmastoystävällisen ruoan käyttöön
- Vahvistamme toiminnallamme kokonaisturvallisuutta ja huoltovarmuutta

TEEMA 3. MONIMUOTOINEN YMPÄRISTÖ

Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen on ensiarvoisen tärkeää eri lajeille itselleen, mutta myös ihmisten hyvinvoinnille, ruoantuotannolle ja elinkelpoiselle ympäristölle yleensä. Vähenevä luonnon monimuotoisuus sekä lisääntyvä vieraslajiongelma tarvitsevat kustannustehokkaita innovaatioita ja hoitotoimenpiteitä.

Maatalous on keskeisessä roolissa maaseudun kulttuurimaiseman ylläpidossa. Perinnebiotoopit ovat tärkeitä luonnon monimuotoisuuden keitaita, mutta biodiversiteettiä voidaan vahvistaa myös rakennetuissa ympäristöissä. Myös taajamien viheralueiden hoidossa voidaan hyödyntää maataloudesta tuttuja menetelmiä. Biodiversiteettistrategiaan ja tavoitteellisiin kulttuuriympäristön hoito-ohjelmiin perustuva huolellinen suunnittelu ja hoitotoimenpiteet luovat kestävän perustan luonnon monimuotoisuuden edistämiselle. Yhteistyö yritysten, ympäristötoimijoiden, median, yhdistysten ja viranomaisten kanssa on olennaista, ja MKN toteuttaa yhdessä sidosryhmien kanssa useita valtakunnallisia kampanjoita ja tapahtumia.

Strateginen tavoite: Vahvistamme lajikirjoa ja ympäristön sopeutumiskykyä ilmastonmuutoksessa sekä kestävää ruoantuotantoa.

Monimuotoinen ympäristö -teemalla mm:

- Teemme toimenpiteitä ja tuotamme sekä tarjoamme työkaluja ympäristön hoidon tueksi
- Tuemme asiakkaidemme ympäristötyötä ja painotamme luonnon monimuotoisuuden merkitystä
- Viestimme kulttuuri- ja vesiympäristön hoidon sekä luonnon monimuotoisuuden merkityksestä kaikille toimijoille

TEEMA 4. PAIKALLISUUS VOIMAVARANA

Yhteisöllisyys vahvistaa ihmisten hyvinvointia ja lisää alueiden elinvoimaa. Vaikka Suomi on kaupungistunut voimakkaasti viime vuosikymmeninä, kiinnostus maaseudulla elämiseen on kasvanut. Myös monipaikkaisuus avaa uusia mahdollisuuksia.

Suomi tarjoaa runsaasti koettavaa ja aistittavaa: reittejä, kulttuuriympäristöjä, maisemia, luontokohteita, tapahtumia, makuja, palveluja ja ennen kaikkea tutustumisen arvoisia ihmisiä. Paikallinen ainutlaatuinen kulttuuriympäristö luo lisäarvoa muun muassa elintarviketuotannolle ja matkailulle. Aitous ja paikallisuus ovat vahvuuksia. Paikallisuuden huomioiminen on myös vastuullisuutta. Vastuullisuuden merkitys ja vastuulliseen toimintaan pyrkiminen korostuu yhä enemmän kaikessa yhteiskunnan toiminnassa.

Paikallisyhdistyksemme ovat tärkeässä roolissa yhteisöllisyyden vahvistajina. Jäsenstrategiamme tukee niiden toimintaa. MKN:n asiantuntijat tuntevat maakuntien ominaispiirteet, vahvuudet ja toimijat. Heillä on laaja kokemus yritystoiminnan kehittämisestä sekä palvelujen ja tuotteiden tuotteistamisesta niin paikallisille asukkaille kuin kotimaisille ja kansainvälisille matkailijoille. Vahvuutenamme on kyky tuoda esiin kulttuuriympäristöjen monipuolista arvoa, tukea niiden suunnitelmallista hoitoa ja edistää kestävää hyödyntämistä ja tuotteistamista.

Strateginen tavoite: Edistämällä paikallista elinvoimaa ja hyvinvointia rakennamme kestävää Suomea.

Paikallisuus voimavarana -teemalla mm:

- Välitämme ja tuotamme tietoa maaseudun ja maakuntien ylpeydenaiheista, elämäntavasta, kulttuuriperinnöstä ja tarinoista.
- Edistämme maaseudun veto- ja pitovoimaa vahvistamalla paikallista yrittäjyyttä.
- Vahvistamme paikallista kulttuuria ja elinvoimaisuutta maakunnissa yhteistyössä maaseudun toimijoiden kanssa.
- Arvostamme aitoutta ja vaalimme yhteisöllisyyttä sekä nostamme ne näkyvästi esiin.

4. Teemakohtaiset toimenpiteet 2027

TEEMA 1. SUOMALAISEN RUOAN MENESTYSTARINAT

TAVOITE Tuomme esille suomalaista ruokakulttuuria ruokineen, tapahtumineen ja alueellisine vetonauloineen. Annamme suomalaisille ruoantekijöille kasvot ja heidän ansaitsemansa kiitokset. Toimintavuonna keskitymme ensisijaisesti tuottajiin ja yrittäjiin. Vaikutamme myös uusien suomalaisen ruoan menestystarinoiden syntymiseen.				
MITTARIT Kohderyhmän tavoitettavuus, some-kampanjoiden tulosmittarit (mm. näyttökerrat ja tavoitettavuus), kohderyhmältä saatu palaute, tiedotteiden ja juttuaiheiden läpimeno mediassa				
Toimenpiteet	**Kohderyhmä**	**Tulokset ja vaikuttavuus**	**Yhteistyökumppanit**	**Rahoitus**
Ruokakasvatus ja terveellinen ruoka MKN ruoka-asiantuntijat viestivät ja ohjaavat aktiivisesti ruokakasvatus- ja ravitsemusteemoilla esimerkiksi erilaisilla kursseilla, neuvontatilaisuuksissa ja tapahtumissa livenä tai verkon välityksellä. Viestintää monipuolisesti eri kanavissa paikallisesti ja valtakunnallisesti esimerkiksi ravitsemussuositusten mukaisina ruoka-artikkeleina ja resepteinä.	Eri-ikäiset kuluttajat, suuri yleisö	Vahvistetaan eri-ikäisten ihmisten ruoka- ja ravitsemusosaamista. Esimerkiksi artikkelilla Koti ja maaseutu -lehdessä saavutetaan yli 20 000 lukijaa, somekanavien kautta satoja tuhansia.	Tutkimuslaitokset, kunnat seurakunnat, MKN yhdistykset ja muut sidosryhmät. MKN piirikeskukset	OPH OPH korvamerkki
Pellolta pöytään - Suomalaisen ruoan tunnettuuden vahvistaminen Viestitään paikallisista raaka-aineista, ruoantuottajista ja -jalostajista monikanavaisesti (tapahtumissa, somessa, netissä, tiedottein ja lehtiartikkelein) yhdistäen ruoantekijät ja kuluttajat. Koti ja maaseutu -lehdessä nostetaan esille ruokaperinteitä ja -kulttuuria, ruokayrittäjyyden edistäjiä. Yhteistyötä tiedotusvälineiden kanssa suomalaiseen ja	Kaiken ikäiset kuluttajat (ns. suuri yleisö) lapset, nuoret, työikäiset ja vanhukset	Suomalaisten ruoantuottajien näkyvyys eri medioissa ja kanavissa vahvistuu. Tavoitetaan satoja tuhansia kuluttajia ruoantuottajien esilletuomisessa. Syntyy vuoropuhelua ruoantuottajien ja kuluttajien välille esim. somessa.	MKN piirikeskukset (mahdollistaa eri asiantuntijoiden yhteistyön) Ruokatieto Yhdistys (suomalaisen ruoan päivä) MKN piirikeskukset, MKN jäsenyhdistykset	OPH Ulkoinen rahoitus

paikalliseen ruokaan ja ruokakulttuuriin liittyvien myönteisten mielikuvien esiin nostamiseksi. **MKN Kekriviikot, Sadonkorjuuviikot viikot / 42–44** Viikkojen aikana nostetaan vahvasti monin eri tavoin kotimaisia raaka-aineita ja suomalaista sadonkorjuuperinnettä. Tapahtumat, kaupat tai muut julkiset paikat: kekritietoiskut, maistiaiset, jaetaan kekriin sopivia ruokaohjeita (esite tai kortit), kekrivisa	Suuri yleisö, eri-ikäiset kuluttajat, paikallisyhdistykset, paikalliset sidosryhmät.	Osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuu. Tavoittaa noin 50 000 kuluttajaa: paikan päällä, median ja somekanavien kautta.	MKN piirikeskukset ja paikallisyhdistykset Ruokatieto Paikalliset tapahtumat, kaupat	OPH Ruokatieto (materiaali)
Luonnonlaidunpäivä Viestimme luonnon laidunnuksen merkityksestä luonnon monimuotoisuudelle. Viestimme kohteista ja niillä syntyvästä luonnonlaidunlihasta. Toteutamme yhteistyössä yhteistyötahojen ja tilojen kanssa avoimet ovet -tapahtumia luonnonlaitumilla.	Kuluttajat (ns. suuri yleisö)	Tavoittaa 100 000 kuluttajaa: paikan päällä, median ja somekanavien kautta. Tietoisuus laidunnuksen merkityksestä, luonnonlaitumista ja perinnebiotoopeista sekä luonnonlaidunlihasta lisääntyy.	Luonnonlaidunlihan tuottajat ry, Luonnon ja riistanhoitosäätiö, WWF, Metsähallitus, MTK, Ruokavirasto, ProAgria, Suomen Lammasyhdistys, Pihvikarjaliitto, Perinnemaisemayhdistys MKN piirikeskukset.	OPH
Artesaaniruoka AITO O ÄKTA *- Artesaaniruoka tutuksi maaseudun yrittäjille, kuluttajille ja yrittäjyydestä kiinnostuneille*	*Yrittäjät, yrittäjyydestä kiinnostuneet sekä kuluttajat*	*Tiedonvälityshanke, jonka tavoitteena on lisätä kuluttajien, yrittäjien ja yrittäjiksi aikovien tietoisuutta artesaaniruoasta. Laajempana tavoitteena on monipuolistaa ja lisätä edelleen hankealueen: Etelä-Savon, Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin alueen elintarvikeyrittäjyyttä.*	*Hankkeessa mukana olevat kumppanit, Artesaaniruokayhdistys, Lapin amk sekä Etelä-Savon ja Pohjois-Suomen MKN piirikeskukset.*	*MKNK, ulkoinen rahoitus*
Hyvä ruoka joka päivä - kestävää ruokakasvatusta kouluihin	*Ensisijaisesti 4.–6.-luokkien ja yläkoulun oppilaat. Toissijaisesti alakoulun muut luokka-asteet sekä koulujen henkilöstö.*	*Tuottaa opettajille ajantasaisia materiaaleja ruoka-aiheiden opetukseen. Lisätä oppilaiden kouluruokailuun osallistumista ja kouluruuan monipuolista syömistä. Oppilaiden lisääntynyt ruokaosaaminen ja -taidot lisäävät ruuan arvostamista ja omasta hyvinvoinnista huolehtimista, mikä johtaa kestävämpiin*	*Ruokakasvatusyhdistys Ruukku ry, Ruokatieto ry*	*MKNK, ulkoinen rahoitus*

		ruokavalintoihin tulevaisuudessa		
VISION4FOOD *Tavoitteena mm. rakentaa ja vahvistaa alueellisia innovaatioelintarvike-ekosysteemejä 5 eri massa.*	*Suomen pilotti toteutetaan Pohjois- ja Itä-Suomen Nuts 2 alue.*	*Tuotetaan malleja ja uutta tietoa, joita voidaan soveltaen ottaa käyttöön muualla EU:ssa.*	*Hankkeessa mukana olevat muut kumppanit eri EU-maista, Pohjois-Suomen MKN piirikeskus, pilotointialueen elintarvikeyritykset, kehittämisyritykset ym.*	*MKNK, ulkoinen rahoitus*

MAA- JA KOTITALOUSNAISET

TEEMA 2. ILMASTOMYÖNTEINEN JA KESTÄVÄ YHTEISKUNTA

TAVOITE
Eri-ikäiset kuluttajat oppivat toteuttamaan ja tekemään sekä pieniä, arkisia että suuria tekoja luonnon hyväksi.

MITTARIT
Some-kampanjoiden tulosmittarit (mm. näyttökerrat, tavoitettavuus), tilaisuuksien ja osallistujien määrät, kohderyhmän tavoitettavuus ja palautteet, toiminnan ja kulutustottumusten muutostiedot esim. erilaisin kysymyksin ja muilla vuorovaikutustiedoilla.

Toimenpiteet	Kohderyhmä	Tulokset ja vaikuttavuus	Yhteistyö-kumppanit	Rahoitus
Kuluttajien varautumisen vahvistaminen osana kokonaisturvallisuutta. Arjen turvan vahvistaminen, huomioiden niin sosiaalisen, taloudellisen- kuin ekologisen kestävyyden näkökulmat erilaisilla varautumiskursseilla ja luennoilla. Kansallinen varautumispäivä 7.2. yhteistyössä KOVA-toimikunnan kanssa	Suuri yleisö, eri-ikäiset kuluttajaryhmät Suuri yleisö, eri ikäiset kansalaiset	Vahvistetaan kuluttajien varautumisosaamista ja arjen turvallisuutta. Lisätään 72-tuntia osaamista: kansalaisten omatoimista selviytymistä eri häiriötilanteissa	MKN piirikeskukset, paikallisyhdistykset sekä muut alueelliset yhdistykset ja sidosryhmät SPEK, Naisten Valmiusliitto, sisäministeriö, MPK, Huoltovarmuuskeskus ja muut Kovatoimikunnan organisaatiot	OPH Ulkoinen rahoitus
Kädet multaan -toiminnan edistämistä ja viestintää siitä mm erilaisissa tapahtumissa. Kasvavaan kiinnostukseen kotitarveviljelyyn vastaaminen ja sopeutumista ilmastonmuutokseen myös kotitarveviljelyn osalta live- tai verkkokursseina, tapahtumissa, neuvontatilaisuuksissa.	Koulut/ päiväkodit, hoivakodit, palvelutalot, yhdistykset, tapahtumien yleisö	Viedään syntyneitä toimintamalleja eteenpäin lisäten lasten ja aikuisten ymmärrystä luonnon monimuotoisuudesta sekä ruoan alkuperästä.	MKN piirikeskukset ja jäsenyhdistykset, päiväkodit ja koulut, kunnat, muut yhteistyötahot alueilla.	OPH Ulkoinen rahoitus
Luonnontuotteet lautaselle - hyvinvointia luonnosta - potkua yritystoiminnalle tiedotus ja aktivointikampanja	Suuri yleisö, eri ikäiset kuluttajaryhmät, yrittäjät	Lisätään tietoa luonnontuotteiden monipuolisesta käytöstä ja kestävästä hyödyntämisestä	MKN piirikeskukset	OPH Ulkoinen rahoitus
Kestävä kulttuuriperintö Viestimme rakennusten korjaamista, uusiokäytöstä, kiertotaloudesta	Suuri yleisö, yhteisöt, yksittäiset kohteiden omistajat	Lisätään tietoa kulttuuriperinnön kestävästä hoidosta, hyödyntämisestä ja merkityksestä myös ilmastonmuutoksen torjunnassa	MKN piirikeskukset, ympäristöhallinto, kunnat	Ulkoinen rahoitus
Vesiympäristönhoidon neuvonta, kartoitus ja suunnittelu Viestimme aktiivisesti maanomistajille, yhdistyksille, osakaskunnille vesienhoidon edistämisestä ja erilaisista rahoitusmalleista sekä mm. verkostoista. Teemme	Maanomistajat, yhdistykset ja osakaskunnat	Tietoisuus hoidon mahdollisuuksista, rahoituksista ja verkostoista lisääntyy.	Ympäristöhallinto ja maataloushallinto sekä alan asiantuntijat	Ulkoinen rahoitus

neuvontaa ja laadimme kartoituksia ja suunnitelmia.				
Ilmastotaitaja 2024/6–2027/6 *Viestimme aktiivisesti uusimmasta tutkimustiedosta helppotajuisesti. Jalkautamme tutkimustietoa kokeellisilla viestintämenetelmillä. Toteutamme kilpailuja ja viestintäkampanjoita.*	*maatalousyrittäjät, matkailuyrittäjät ja matkailun kehittäjät sekä kuluttajat*	*Tutkimustiedon jalkauttamista aktiivisella viestinnällä ja tapahtumilla.*	*ostopalveluina muita toimijoita pilotoinnissa*	*MKNK, ulkoinen rahoitus*
Resilience by circularity and sharing culture at households as precondition for climate-neutral cities: "Circ-in-Town =Circ@Home + Circular services" ***Circ@Home***	*Kunnat, kotitaloudet, palveluntarjoajat sekä kolmas sektori*	*Circ@Home pyrkii edistämään kiertotaloutta kolmella tasolla: kaupunki–koti–palvelu -kolmiossa. Kokonaisvaltainen lähestymistapa kohdistuu kuntiin, niiden tarjoamiin palveluihin ja ennen kaikkea kotitalouksiin.*	*Hankkeessa mukana olevat muut kumppanit EU-maista sekä Suomesta, Jalotus ry, Pohjois-Suomen MKN ja Smart & Lean Hub*	*MKNK ulkoinen rahoitus*

MAA- JA KOTITALOUSNAISET

TEEMA 3. MONIMUOTOINEN YMPÄRISTÖ

TAVOITE
Tavoitteena on tuoda esille ympäristön monimuotoisuuden merkitystä, selvittää sen tilaa tutkimuksella ja kartoituksilla sekä edistää monimuotoisuutta hoitosuunnitelmilla ja -toimenpiteillä yhdessä maanomistajien, kuntien, yhdistysten ja yritysten kanssa. Lisäksi jalkautetaan uusinta tutkimustietoa ja tuotteistetaan teemaan liittyviä palvelupaketteja.

MITTARIT
Kartoitusten ja inventointien määrä, suunnitelmien määrä, infojen määrä. Julkaisujen sekä artikkelien määrä. Some-julkaisujen tulosmittarit. Mediaosumat. Kohderyhmien palaute.

Toimenpiteet	Kohderyhmä	Tulokset ja vaikuttavuus	Yhteistyö-kumppanit	Rahoitus
Luonnon monimuotoisuus -tietoisuuden edistäminen ja vahvistaminen Sovimme tapaamisia verkostojen kanssa ja viemme tietoa ja kannustamme toimenpiteisiin.	Yhdistykset, kunnat, seurakunnat, yritykset	Tavoittaa 60 toimijaa tai toimijatahoa. Tietoisuus yhteisöissä luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi lisääntyy ja aktivoituu myöhemmin myös alueellisiksi ohjelmiksi ja käytännön toimenpiteiksi.	MKN piirikeskukset	OPH korvamerkki
Puunhalausviikko-kampanja ja Suomen luonnon päivä Kampanjalla kannustamme kiinnittämään huomioita lähiympäristöön ja osoittamaan, että arvostamme monipuolisia viheralueita kuten metsiä, puistoja ja luontopolkuja	Eri-ikäiset toimijat ja myös kunnat, yritykset, yhdistykset	Tapahtumavinkit tavoittavat 5 000 sitoutunutta aihetunnisteella #puunhalausviikko. Medianäkyvyys.	VYL ja MKN Keskus sekä muut vaihtuvat kumppanit. MKN piirikeskukset tiedon välittäjinä.	OPH
Luonnon monimuotoisuuden neuvonta, kartoitus ja suunnittelu Viestimme aktiivisesti maanomistajille, luonnon monimuotoisuuden edistämisestä ja erilaisista tukimahdollisuuksista. Teemme neuvontaa ja laadimme kartoituksia ja suunnitelmia. Edistämme myös luonnonarvokauppaa.	Maanomistajat, maatilat ja yhdistykset, kunnat	Tavoittaa 100 toimijaa maanomistajaa, maatilaa, yrittäjää, kuntaa ja yhdistystä. Tietoisuus luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi lisääntyy ja aktivoituu suunnitelmina ja rahoitushakemuksina sekä toteutuneina luonnonarvokauppoina.	MKN piirikeskukset, ProAgria, maatalousyrittäjät, MTK sekä kaupalliset toimijat	Ulkoinen rahoitus

MAA- JA KOTITALOUSNAISET

TEEMA 4. PAIKALLISUUS VOIMAVARANA

TAVOITE Lisätään yleistä tietoisuutta kulttuuriympäristön arvoista ja mahdollisuuksista, arvokkaista maisema-alueista, paikallisesta kulttuuriperinnöstä, ruokaperinteestä, tavoista, taidoista ja historiasta monimuotoisesti sekä edistetään näistä lähtevää aitouteen perustuvaa kestävää yrittäjyyttä. Tuodaan näkyville nykyaikainen ja monipuolinen maaseutu, perinteitä unohtamatta. Vahvistetaan yhteisöllisyyttä, huomioiden monipaikkaiset asukkaat ja maaseudusta kiinnostuneet ihmiset.				
MITTARIT Infojen, koulutusten, tapahtumien ja tuotteiden määrä ja niiden suosio. Mediaosumat. Kohderyhmien palaute.				
Toimenpide	**Kohderyhmä**	**Tulokset ja vaikuttavuus**	**Yhteistyö-kumppanit**	**Rahoitus**
Maaseutuyrittäjyyden edistäminen, näkyvyyden vahvistaminen ja yrittäjien osaamisen ja hyvinvoinnin vahvistaminen #MaaseudunSankarit Nostetaan maaseudun yrittäjiä ja yritysten tarinoita esille eri medioissa vuoden aikana	Yrittäjät, kuluttajat, eri-ikäiset toimijat, jäsenyhdistykset, matkailualan toimijat Maaseudun mikro ja pienyrittäjät, naisyrittäjät, eri-ikäiset yrittäjät	Maaseudulla toimivien yritysten verkostoituminen ja yhteistyö lisääntyy. Yrittäjien ja yrittäjiksi haluavien osaaminen vahvistuu. Yrittäjien hyvinvointia parannetaan. Maaseudun yrittäjien näkyvyys ja tunnettuus lisääntyy eri kanavissa ja medioissa. Monipuolista yritystoimintaa nostetaan esille.	MKN piirikeskukset, yrittäjät ja muut yhteistyötahot	OPH korvamerkki
Impin päivä 11.6 Teemalla: **Isoäidin perintöä**	Jäsenet, ns. suuri yleisö	Osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuu kylissä.	MKN piirikeskukset, paikallisyhdistykset	OPH Omarahoitus
Varautumiseen liittyvä kaksivuotinen kampanja teemalla: Arjen supervoimat, #ArjenSupervoimat	Jäsenet, ns. suuri yleisö	Varautumistaidot sekä yhteisöllisyys vahvistuvat.	MKN piirikeskukset, paikallisyhdistykset	OPH Omarahoitus
Syödään yhdessä tapahtuma, Suomalaisen ruoan päivänä 4.9.2027	Jäsenet, ns. suuri yleisö. Tehdään yhdessä esim. palvelutaloissa, päiväkodeissa, kouluissa; maahanmuuttajien tai asuinyhteisöjen kanssa.	Osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen, kotimaisen ruoan arvostuksen nostaminen	MKN piirikeskukset ja paikallisyhdistykset. Yhteistyössä Ruokatiedon kanssa	OPH Omarahoitus Ulkoinen rahoitus
Kansainvälinen maisemapäivä Maisemapäivällä haluamme kiinnittää huomiota siihen, että maisemat ovat olennainen osa kaikkien kulttuuriperintöä, identiteettiä, hyvinvointia ja elinympäristön laatua sekä monimuotoisuutta.	Suuri yleisö	250 maisemapäivän kävelyille osallistujaa. Lisääntynyt tietoisuus maisemien ja maisemapäivän merkityksestä. Tavoittaa 10 000 sitoutunutta aihetunnisteella #arkimaisema ja #maisemapäivä.	Syke, YM, Museovirasto, Suomen kotiseutuliitto, Viherympäristöliitto, MKN piirikeskukset	OPH Ulkoinen rahoitus

Kulttuuriympäristön neuvonta, suunnittelu ja tuotteistus Viestimme kulttuuriympäristön hoidosta, hoidon rahoitus- ja hankemahdollisuuksista. Kannustamme yrittäjiä kulttuuriperinnön: kulttuuriympäristön ja maiseman kestävään tuotteistamiseen. Teemme neuvontaa ja laadimme kartoituksia ja erilaisia suunnitelmia.	Kunnat, maanomistajat, yrittäjät, suuri yleisö.	Tavoittaa 500 toimijaa, kuntaa, yhdistystä, maanomistajaa ja yrittäjää. Tietoisuus kulttuurimaiseman arvoista, hoidon ja rahoituksen mahdollisuuksista lisääntyy. Kulttuuriympäristön hyödyntäminen kestävinä tuotteita yrityksissä lisääntyy.	MKN piirikeskukset, kunnat, maakuntaliitot elinvoimakeskukset, yritykset	Ulkoinen rahoitus
Sarani - savolainen kulttuuriympäristö elinvoimaisuuden ja kestävyyden rakentajana 2026–2028	*Maanomistajat, yrittäjät, yhdistykset, kunnat*	*Aktivoida toimijoita Savossa kulttuuriympäristön hoitoon ja hyödyntämiseen yritystoiminnassa*	*MKN Etelä-Savo, ProAgria Etelä-Savo ja MKN Itä-Suomi, ProAgria Itä-Suomi*	*Ulkoinen rahoitus*
VIBE – Vibrant Innovation Boost for Rural Entrepreneurs - hanke ja Suomen Rural Living Lab -toiminta. *Osallistutaan kansainväliseen hankkeeseen, jossa kehitetään ja pilotoidaan yhdessä maaseudun toimijoiden kanssa uusia ratkaisuja, jotka vahvistavat yrittäjyyttä, digiosaamista, innovaatioita ja kestävää kilpailukykyä.*	*Maaseudun yrittäjät ja yrittäjyydestä kiinnostuneet, erityisesti nuoret ja naiset, sekä maaseudun yhteisöt, kehittäjäorganisaatiot ja muut paikalliset toimijat.*	*Maaseudun yrittäjyys- ja digiosaaminen vahvistuvat, yhteistyö ja uudet arvoketjut lisääntyvät ja uusien kestävien liiketoimintaratkaisujen syntyminen vauhdittuu. Hanke vahvistaa maaseutualueiden elinvoimaa, muutosjoustavuutta, osallisuutta ja kestävää kilpailukykyä sekä tuo kansainvälisiä toimintamalleja ja työkaluja paikalliseen kehittämiseen.*	*VIBE-hankkeen kansainvälinen 20 kumppanin verkosto, Rural Living Lab -toimijat sekä Suomessa maaseudun yrittäjät, yhteisöt, korkeakoulut, kehittäjäorganisaatiot ja muut alueelliset sidosryhmät erityisesti Varsinais-Suomessa ja sen saaristossa.*	*Ulkoinen rahoitus*

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

5. Viestintä

Vuonna 2027 viestinnän kärjet noudattelevat vuosille 2026–2030 tehdyn järjestön strategian teemoja ja niistä nousseita hankkeita ja muuta toimintaa. Huomioimme kaikessa viestinnässämme vuonna 2024 hyväksytyt Kestävän kehityksen -linjaukset.

Viestinnän tavoitteena on lisätä Maa- ja kotitalousnaisten (MKN) näkyvyyttä luotettavana toimijana kaikilla osa-alueillaan. Pyrimme näkymään entistä yhtenäisemmin MKN:nä oman brändimme vahvistamiseksi. Vastuu alueellisesta viestinnästä ja palveluiden markkinoinnista on lähtökohtaisesti piirikeskuksilla. MKN Keskus tukee resurssiensa mukaan piirikeskuksia media- ja markkinointiviestinnässä.

ULKOINEN VIESTINTÄ

Medialle suunnattu viestintä kertoo järjestössä tehtävän työn tuloksista mutta myös vahvistaa järjestön brändiä luotettavana asiantuntijatoimijana. Tavoitteena on julkaista vähintään 12 tiedotetta toimintavuoden aikana sekä kehittää uudenlaisia tapoja tarjota työstettyä materiaalia median tarpeisiin.

Sidosryhmäviestintä vahvistaa yhteistyösuhteita, joiden kautta MKN:n on mahdollista saada asiaansa esiin isoilla foorumeilla ja vakuuttaa rahoittajia siitä, että MKN on osaava ja luotettava kumppani, jonka asiantuntijuutta kannattaa käyttää hyväksi. Sidosryhmien kanssa pidetään yhteyttä henkilökohtaisesti ja lähetetään teemakohtaisia kohdennettuja uutiskirjeitä.
MKN Keskuksen viestintä jatkaa ja laajentaa mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä sidosryhmien viestijöiden kanssa.

Sosiaalisen median merkitys organisaation viestinnässä on suuri. Someviestinnässä panostamme viestin sisällön laatuun ja visuaaliseen ilmeeseen. Aktiivisina pääkanavina ovat Facebook, Instagram ja LinkedIn. Hanketoiminnan viestinnässä hyödynnämme lisäksi TikTokia. Viestinnässä noudatetaan järjestön somestrategiaa ja -ohjeita. Tavoitteena on parantaa somesisällön näkyvyyttä ja vaikuttavuutta sekä saada eri sometilien käyttö palvelemaan entistä paremmin koko MKN:n työtä. Somenäkyvyyden parantaminen edellyttää tarkemmin kohdennettuja sisältöjä, jotka saadaan leviämään myös MKN:n ulkopuolelle. Kannustamme asiantuntijoitamme esiintymään alansa asiantuntijoina eri somekanavissa (mm. LinkedIn) ja tuemme heitä siinä.
Seuraamme somekanavien kehitystä ja luomme uusia tapoja hyötyä niistä.

Hanke- ja kampanjaviestintä
Viestimme valtakunnallisista hankkeista ja kampanjoista kunkin projektin viestintäsuunnitelman mukaisesti.

SISÄINEN VIESTINTÄ
Sisäisen viestinnän tavoitteena on varmistaa, että asiantuntijat tietävät järjestön tavoitteet ja strategian, ymmärtävät oman roolinsa ja pystyvät toimimaan MKN brändin mukaisesti. Sisäisen viestinnän sujuvuus on myös olennainen työilmapiiriin ja sitoutuneisuuteen vaikuttava tekijä Tavoitteena on, että kaikki työntekijän tarvitsema tieto löytyy samasta paikasta ja työntekijä pystyy osallistumaan helposti itseänsä koskeviin asioihin. Tärkein sisäisen viestinnän kanava on Teams (palaverit ja työryhmät). Intran hyödyntämistä pyritään tehostamaan.

JÄSENVIESTINTÄ
Jäsenviestintä on yhä laajemmin osa yleistä kuluttajaviestintää. Keskuksesta lähtee vähintään neljä kertaa vuodessa jäsenkirje eli sähköinen uutiskirje jäsenille. Jäsen- ja yhdistysviestinnässä Facebook-ryhmä ja muut somekanavat toimivat hyvin, ja näitä kehitetään edelleen.

6. Koti ja maaseutu -lehti

Koti ja maaseutu -lehti on yksi tärkeimmistä MKN:n markkinointiviestinnän kanavista. Lehden sisältö heijastelee järjestön neuvonnan aloja, mutta myös laajemmin maaseudun elämää, elinkeinoja, yrittäjyyttä ja asumista maaseudulla. Lehti antaa äänen maaseudulle, mutta sisältö suunnitellaan siten, että se on mieleinen myös kaupunkilaisille. Moni uusi tilaaja onkin maaseutuhenkinen kaupunkilainen tai maalle vastikään muuttanut.

Lehti tuo selkeästi esille järjestön toimintaa, hankkeita ja asiantuntijoiden työtä.

Neuvonta näkyy nykyaikaisella otteella lehden sisällöissä. Keskeisiä arvoja lehden toimitukselle ovat vastuullisuus, mielenkiintoiset aiheet ja laadukas sekä luotettava journalismi. Lehti on sitoutunut vastuulliseen journalismiin (Julkisen sanan neuvosto). Ruokaohjeissa huomioidaan kansalliset ravitsemussuositukset.

Vuonna 2027 tuomme lehdessä esille järjestön ydinteemoja, jotka liittyvät ruokaan, maiseman- ja luonnonhoitoon sekä yrittäjyyteen. Koti ja maaseutu -lehteä ilmestyy vuonna 2027 8 numeroa, joista yksi on kesän tuplanumero. Lehden markkinointia jatketaan ja etsitään uusia keinoja löytää kohdeyleisöä. Lehden teosta vastaa vuonna 2027 Kulttuuritoimituksen tuotantopalvelut, yhdessä päätoimittajan kanssa. Erilaisia kampanjoita yhteistyössä tilaajapalvelu Atexin kanssa lisätään.

Lehden koko ajan suositumpia kotisivuja kehitetään edelleen ja juttuja julkaistaan nettiversioina jälkikäteen enenevissä määrin. Nettijuttuihin panostetaan resurssien mukaan, koska niistä saadaan näkyvyyttä lehdelle. Näkyvyyden ja vuonna 2025 valmistuneen lukijatutkimusten tulosten avulla pyrimme lisäämään Koti ja maaseutu -lehden tunnettuutta entisestään. Jatkamme tutkimustulosten sekä lehdestä saadun monipuolisen palautteen avulla lehden sisällön kehittämistä.